

являючої, по суті, ядром життєвої середовища урбанізованих міських територій. Для цього необхідно рішення ряду нормативно-правових завдань. Першочерговими серед них – надання статусу особливо охоронюваних земель для об'єктів загального користування зеленої зони міста, розширення мережі об'єктів природно-заповідного фонду, збільшення площі нормативно озелених територій. Для цього в межах Генерального плану міста необхідно розробити і прийняти комплексну програму розвитку зеленої зони міста Дніпропетровська.

Г.В.Свінцицька

Сучасний стан деревних насаджень в системі озеленення Дніпропетровська

Розглянуто деякі питання стану деревно-кущових рослин в системі озеленення Дніпропетровська. Проведено облік видового складу насаджень міста.

Ключові слова: урбанізація, озеленення, навколишнє середовище

A. V. Svintsitska

A present state of wood plantations in Dnipropetrovsk greeneration system

This article is devoted to studying of wood plantations in Dnipropetrovsk greeneration system.

Сведения об авторах:

Свиницкая А.В., инженер ЗАО «Зеленхоз».

Адрес для переписки:

Свиницкая Анна Васильевна, 49010, г. Днепропетровск, пр.Гагарина, 72, ДНУ. Тел.: 274-53-01.

ЛИТЕРАТУРА

1. Білявський Г.О., Падун М.Н., Фурдїй Р.С. Основи загальної екології.-К.: Либідь, 1995.-367с.
2. Интродукция и акклиматизация кустарников и деревьев. Выращивание новых сортов. (Н.А.Кохно "О теоретических основах интродукции древесных растений на Украине").- К.: Наук. Думка,-1989.-108с.
3. Свінцицька А.В. Принципи удосконалення системи озеленення м. Дніпропетровська // Сучасні проблеми фізіології та інтродукції рослин: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції до 80-річчя професора Л.Г.Долгової (м.Дніпропетровськ, 22-23 травня 2007р.).- Дніпропетровськ: ДНУ, 2007.-С.117-118.

Поступила 20.03.2008г.

УДК 582.711.712:712.253

О.О. Ткачук

ВИКОРИСТАННЯ ВИДІВ РОДУ *Rosa L.* У САДОВО-ПАРКОВОМУ ОЗЕЛЕНЕННІ

Ботанічний сад ім. акад. О.В.Фоміна Київського національного університету ім. Т. Шевченка

Ключові слова: рід *Rosa L.*, вид, високодекоративні шипшини, садово-паркове озеленення

За результатами досліджень еколого-біологічних особливостей та декоративних якостей видів роду *Rosa L.* колекції Ботанічного саду ім. акад. О. В. Фоміна відібрано та рекомендовано 14 таксонів для широкого використання у садово-парковому озелененні.

Основними напрямками у озелененні сучасного міста є відновлення і збагачення вже існуючих садово-паркових зон та створення нових зелених насаджень. З огляду на це, особливу увагу для розвитку зазначених вище напрямків необхідно приділяти питанню збагачення асортименту для озеленення вулиць, бульварів, парків та скверів стійкими декоративними багаторічними рослинами, які не потребують особливого догляду, можуть успішно рости і розвиватися в умовах міста, збагачуючи його ландшафт.

Одним із джерел значного видового різноманіття є представники роду *Rosa L.* Тому метою науково-дослідної роботи з представниками колекції *Rosa L.*, що упродовж багатьох років провадиться у Ботанічному саду ім.акад. О.В.Фоміна Київського національного університету імені Тараса Шевченка, було розробити асортимент видів і форм, яким властиві високі декоративні та екологічні характеристики. Для вирішення даної мети нами досліджено еколого-біологічні особливості та декоративні якості шипшин, проведено оц-

інку успішності їх акліматизації в умовах інтродукції у ботанічному саду.

Сучасну колекцію представлено більш, як 40 видами шипшини 7 секцій, віком від 4-х до 30-ти і більше років [1,6]. Двадцять відсотків з них є аборигенами флори України, а всі інші інтродуковано із Середньої Азії, Прибалтики, Західної Європи та Далекого Сходу Росії.

Ріст і розвиток шипшин досліджували в процесі фенологічних спостережень за загальноприйнятою методикою [4]. Успішність їх акліматизації визначали методом інтегральної числової оцінки, розробленим П.І.Лапіним та С.В.Сідневою [3] в модифікації М.А.-Кохна і О.М.Курдюка [2]. Декоративність виду визначали упродовж всього вегетаційного періоду, враховуючи вигляд рослини на початку розвитку, під час цвітіння (період і рясність) та плодоношення (рясність та декоративність плодів), а також восени (осіннє забарвлення листочків). Стійкість до збудників грибкових хвороб досліджували візуально.

За результатами проведеного багаторічного дослідження еколого-біологічних особливостей та декоративності представників роду *Rosa L.* та оцінки успішності їх акліматизації в умовах інтродукції у ботанічному саду нами запропоновано асортимент високодекоративних шипшин для використання у садово-парковому озелененні, який містить 14 видів – *R. centifolia L.*, *R. centifolia L. 'Muscosa Alba'*, *R. davurica Pall.*, *R. divina Sumn.*, *R. elasmacantha Trautv.*, *R. kokanica (Regel) Regel et Juz.*, *R. maximowicziana Regel*, *R. multiflora Thunb.*, *R. x reversa Waldst. et Kit.*, *R. roxburghii Tratt.*, *R. rugosa Thunb.*, *R. rugosa Thunb. f. alba (Ware) Reht.*, *R. spinosissima L.* та *R. xanthina Lindl.* Всі вони вирізняються високою посухо- та зимостійкістю, стійкістю до збудників хвороб, а також до впливу несприятливих факторів міського середовища. Більшості з них властиве раннє, тривале та рясне, а *R. rugosa Thunb.*, *R. rugosa Thunb. f. alba (Ware) Reht.* ще й повторне цвітіння. Крім того, всі відібрані види невибагливі до умов культивування, вони досить добре переносять часткове затінення, завдяки чому можуть успішно використовуватися у поєднанні з іншими деревними рослинами. Серед запропонованих видів широко представлено кольорову гаму: *R. centifolia L. 'Muscosa Alba'*, *R. elasmacantha Trautv.*, *R. maximowicziana Regel*, *R. multiflora Thunb.*, *R. x reversa Waldst. et Kit.*, *R. rugosa Thunb. f. alba (Ware) Reht.* – білоkwіткові, *R. centifolia L.*, *R. davurica Pall.*, *R. roxburghii Tratt.*, *R. rugosa Thunb.* – рожевоkwіткові, *R. divina Sumn.*, *R. kokanica (Regel) Regel et Juz.*, *R. spinosissima L.*, *R. xanthina Lindl.* – жовтоkwіткові, що дозволяє збагатити та підсилити декоративний ефект створюваного ландшафту. Враховуючи значне різноманіття за формою й розмірами кущів, строками і тривалістю цвітіння, кольором і розмірами kwітів та

формою суцвіть, відібрані види та форми можна вдало використовувати для озеленення парків і садів, висаджуючи шипшини у вигляді солітерів, невеликих групових насаджень на фоні газону, а також у живоплотах, збагачуючи таким чином ландшафтні композиції [5]. *R. centifolia L.*, *R. centifolia L. 'Muscosa Alba'*, *R. davurica Pall.*, *R. divina Sumn.*, *R. elasmacantha Trautv.*, *R. kokanica (Regel) Regel et Juz.*, *R. maximowicziana Regel*, *R. multiflora Thunb.*, *R. x reversa Waldst. et Kit.*, *R. roxburghii Tratt.*, *R. rugosa Thunb.*, *R. rugosa Thunb. f. alba (Ware) Reht.*, *R. spinosissima L.* і *R. xanthina Lindl.* є цінним матеріалом для широкого використання в садово-парковому озелененні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Деревні рослини Ботанічного саду ім.акад.О.В.Фоміна Київського національного університету імені Тараса Шевченка / О.М.Колісниченко, З.Г.Бонюк, Г.Т.Гревцова, А.У.Зарубенко, І.Ю.Іванова, О.Г.Кірмікчій, В.І.Колесник, В.Г.Кондратюк-Стоян, Т.П.Коршук, С.В.Лисенко, Р.М.Палачега, О.О.Ткачук.-К.: Фітосоціоцентр, 2003.-С.62-66.
2. Кохно Н.А., Курдюк А.М. Теоретические основы и опыт интродукции древесных растений в Украине.-К.: Наукова думка, 1994.-С.19-62.
3. Лапин П.И., Сиднева С.В. Оценка перспективности интродукции древесных растений по данным визуальных наблюдений //Опыт интродукции древесных растений.-М., 1973.-С.7-67.
4. Методика фенологических наблюдений в ботанических садах СССР/Под ред. Лапина П.И.-М., 1975.-27с.
5. Ткачук О.О. Високодекоративні види роду *Rosa L.* колекції Ботанічного саду ім.акад.О.В.Фоміна // Вісник: Інтродукція та збереження рослинного різноманіття.- Київ: Київський університет, 2007.-Вип.12-14.-С.126-130.
6. Хржановский В.Г. Розы.-М.:Советская наука, 1958.-499с.

Надійшла 20.03.2008р.

О.А.Ткачук

Использование видов рода *Rosa L.* в садово-парковом озеленении

В результате исследований эколого-биологических особенностей и декоративных качеств видов рода *Rosa L.* коллекции Ботанического сада им. акад. А. В. Фомина отобрано и рекомендовано 14 таксонов для широкого использования в садово-парковом озеленении.

Ключевые слова: род *Rosa L.*, вид, високодекоративные шиповники, садово-парковое озеленение

О.О. Tkachuk

Use of kinds of genus *Rosa L.* in gardening of gardens and parks

The results of researches of ecological and biological features and decorative qualities of kinds of genus *Rosa L.* in collection of O. V. Fomin Botanical Garden are represented in the article. It is selected and is recommended 14 dog-roses for wide use in gardening of gardens and parks.

Key words: species, genus *Rosa L.*, decorations *Rosa*, gardening of gardens and parks

Відомості про авторів:

Ткачук О.О., к.біол.н., с.н.с., відділ садово-паркового озеленення, Ботанічний сад ім. акад. О.В.Фоміна Київського національного університету ім. Тараса Шевченка.

Адреса для листування:

Ткачук Ольга Олексіївна, 01032, м.Київ, вул.Комінтерну, 1. Тел.: 8-044-227-23-12. E-mail: angeltkachuk@mail.ru.